

Bezpečnostná a energetická kríza mala najväčší vplyv na opätovné zhoršenie udržateľnosti do pásma vysokého rizika

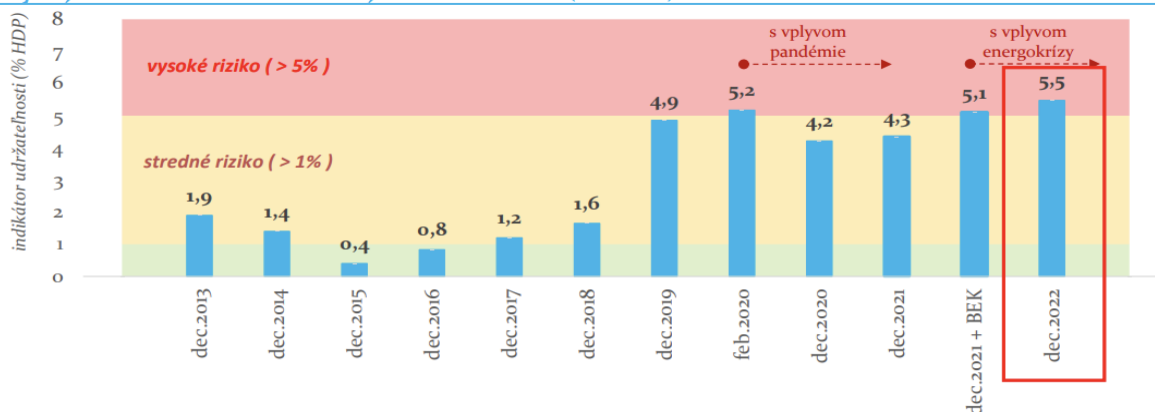
Základný scenár prezentovaný v tejto správe vychádza z konca roku 2022, zachytáva dôsledky bezpečnostnej a energetickej krízy na dlhodobú udržateľnosť verejných financií a zahŕňa výsledok hospodárenia v minulom roku, ako aj vplyvy opatrení schválených v priebehu roku 2022.

Rada konštatuje, že dlhodobá udržateľnosť verejných financií nebola ani v roku 2022 dosiahnutá. **Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti dosiahol na konci roka 5,5 % HDP (6,6 mld. eur)**, verejné financie sa tak dostali opätovne do pásma vysokého rizika. Necelú polovicu tvorí strednodobý rozpočtový vývoj, zvyšok spôsobujú dlhodobé demografické tlaky najmä v oblasti dôchodkov.

V porovnaní s rokom 2021 sa udržateľnosť verejných financií zhoršila o 1,1 % HDP, pričom najväčší negatívny vplyv vo výške 0,8 % HDP mala bezpečnostná a energetická kríza. Reforma druhého piliera, napriek tomu, že ju Rada opakovane hodnotí pozitívne, bude na horizonte 50 rokov prispievať ku zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií o 0,7 % HDP. Väčšina úspor zo zavedenia 2. piliera sa totiž prejaví až za horizontom 50 rokov, preto Európska komisia vplyv druhého piliera pri prezentovaní ukazovateľov udržateľnosti nezohľadňuje.

Hospodárska politika vlády mala neutrálny vplyv na udržateľnosť, nakoľko prínos dôchodkovej reformy (1.pilier) a lepšieho hospodárenia v roku 2022 sa vyrovná negatívnemu dosahu nových trvalých opatrení. **Existuje výrazný časový nesúlad medzi okamžitými výdavkami a postupne nabiehajúcimi budúcimi úsporami z reformy prvého piliera dôchodkového systému.** Navyše očakávané vynútené úspory zo strany samosprávy zlepšujú udržateľnosť o 0,5% HDP.

Vývoj ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti (% HDP)

Pozn.: BEK – bezprostredný vplyv bezpečnostnej a energetickej krízy
Bez vplyvu povinného vstupu do druhého piliera by bola udržateľnosť v roku 2022 4,7% HDP.

Hrubý dlh verejnej správy ku koncu roka 2022 dosiahol úroveň 57,8 % HDP a do roku 2025 by v základnom scenári najmä pre rast ekonomiky a zníženie nadpriemernej hotovostnej rezervy klesol na 56,2 % HDP. Bez dodatočných opatrení by následne začal stúpať a **v roku 2028 by presiahol Maastrichtské kritérium 60% HDP**. O 50 rokov by dlh dosiahol 360 % HDP. Ide o hypotetický scenár, keďže trhy by prestali financovať potreby Slovenska už pri významne nižších úrovniach dlhu.

Dodržiavanie nedávno zavedených výdavkových limitov by malo viesť k postupnému zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti. Na obnovenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií je tak nevyhnutné pripraviť a realizovať dôveryhodný konsolidačný plán.